

א. כששלושת האילנות מרוחקים יותר מדי, (לרבי יהודה, וכן דעת ר"נ ואביי, וכן הסיק רבא להלכה — ט"ז אמה. כן שיטת רשב"ם, ולהתוס' רק למעלה מט"ז). ולדעת ר' מאיר ור' שמעון — שמונה אמות, וכן דעת (רב יהודה ור' יוסף), או צפופים יותר מדי (פחות מד"א — לדעה אחת (וכן הלכה), או פחות מח' אמות לדעה אחרת) — לא קנה עמם קרקע.

וכשהוא מודד — מן הגזע, באמצעו. (רשב"ם. ולתוס' — ממקום הרחב). לשמואל (כמה ראשונים גרסו 'ר' יוחנן') — לא קנה קרקע אלא בשעומדים כחצובה, שהקרקע שביניהם אינה נוחה לזריעה, אבל כשורה — לא, (וכן הלכה).

קנה אילנות בזה אחר זה — לא קנה קרקע. קנה צמחים קוצניים שאינם חשובים, כסנאים ואטדים — לא קנה קרקע. (והרמב"ם והשו"ע השמיטו). ויש פוסקים שהוא הדין בכל אילנות קטנים — לא קנה קרקע — ע' טור בשם ר' יונה.

מכר לו שנים בתוך שדהו ואחד על המיצר, או שנים בתוך שלו ואחד בתוך של חברו (וה"ה להפך. תשב"ץ). וכן אם מפסיק בין האילנות בור, אמת המים, רשות הרבים, שורת דקלים — כל אלו עלו ב'תיקו'. (ומספק — לא קנה קרקע. רטז, ג).

ב. כשקנה קרקע, קנה גם אילנות קטנים שביניהם. וגם הארז שהיה בשעת מכירה — קנהו (רשב"ם. והטור כתב 'אילנות קטנים שביניהם' ועב"י).

דפים פג — פד

קמ. המוכר חפץ לחברו, ונתאנה אחד מן הצדדים, (אם ע"י טעות במחיר, אם ע"י טעות בגופו של החפץ) — באופן שזה שנתאנה יכול לחזור בו מן המקח, ועתה הוקר או הוול המחיר, לטובת הצד המתאנה — האם יכול המתאנה לחזור בו מן המקח?

רב חסדא אמר שהמתאנה אינו יכול לחזור בו. (ואולם הוא דיבר באונאת שתות, שתות מקח או שתות מעות, אבל כתבו הפוסקים (ע' רא"ש; חו"מ רכו', יא) שהוא הדין לדידן באונאת יתר על שתות, ואפילו לשיטת הפוסקים (שם ד) בעלמא שבאונאה של 'ביטול מקח' יכול גם המתאנה לחזור בו — כאן שהשתנה המחיר לטובת המתאנה, מניחים שודאי נתרצה, ושוב א"א לצד שכנגד לחזור. פוסקים. וריב"ם חילק בין אם המתאנה תובע אונאתו, שאז יכול המתאנה לחזור בו, ובין אם אינו תובע).

דף פר

קמא. יין וחומץ — שני מינים הם או מין אחד?

נחלקו בדבר רבי ורבנן — לרבי, שני מינים הם, ואם תרם מזה על זה — אין תרומתו תרומה, (וכן לענין הודאה ממין הטענה — אין כאן. רשב"ם). ולרבנן — מין אחד הם, ואם תרם מזה על זה (וידע שזה יין וזה חומץ. עתוס') — תרומתו תרומה. (אע"פ שאסור לעשות כן לכתחילה, לתרום מן הרע על היפה. וערמב"ן). ואולם לענין מקח טעות — לדעת כולם, שניהם יכולים לחזור, דאיכא דניח"ל בחמרא ואיכא דניח"ל בחלא, ואין זה דומה לחטים יפות ורעות.